

Sygn. akt VIII Gz 277/17

POSTANOWIENIE

Dnia 3 sierpnia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Szczecinie VIII Wydział Gospodarczy

w składzie :

Przewodniczący: SSO Anna Górnik

po rozpoznaniu w dniu 3 sierpnia 2017 r. w Szczecinie

na posiedzeniu niejawnym

sprawy z powództwa P. J.

przeciwko (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w G.

o zapłatę

na skutek zażalenia pozwanego na postanowienie Sądu Rejonowego Szczecin-Centrum w Szczecinie z dnia 19 maja 2017r., sygn. akt X GC 342/15

postanawia:

oddalić zażalenie.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym postanowieniem Sąd Rejonowy oddalił wniosek pozwanej w przedmiocie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania apelacyjnego w całości. W uzasadnieniu wskazano, iż pozwana podniosła, że nie posiada środków na poniesienie opłaty od apelacji.

Sąd wskazał, iż zgodnie z treścią art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Wynikające z przepisu sformułowanie - jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie - należy rozumieć jako obowiązek wykazania trwałej niemożności uzyskania środków na uiszczenie kosztów sądowych (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 28 stycznia 2009r., I ACz 3/09, Lex nr 516573). Rozpoznanie wniosku o zwolnienie od kosztów wymaga każdorazowej oceny aktualnych możliwości finansowych strony z perspektywy kosztów, które jest ona zobowiązana ponieść.

Tymczasem pozwana, nie wykazała braku wolnych środków finansowych na pokrycie niezbędnych kosztów sądowych. Spółka nie złożyła bowiem jakichkolwiek dokumentów (księgowych czy podatkowych), pozwalających na uznanie, że obecnie jej sytuacja finansowa nie pozwala na ponoszenie kosztów sądowych, w tym opłaty sądowej od wniesionej apelacji.

Dokonując wykładni przywołanego przepisu art. 103 ustawy, jak i przepisu art. 109 § 1 ustawy Sąd stwierdził, iż obowiązek wykazania braku dostatecznych środków na koszty sądowe ustawodawca nałożył na osobę prawną, która z takiego zwolnienia zamierza skorzystać. W związku z powyższym, referendarz sądowy nie ma obowiązku zarządzenia stosownego dochodzenia w sytuacji, gdy wnioskodawca w sposób dostateczny - w ocenie referendarza sądowego - nie wykaże swojego stanu majątkowego. Ocena sytuacji finansowej osoby prawnej opiera się więc jedynie o dokumenty

dostarczone przez wnioskodawcę, bez obowiązku po stronie sądu do wzywiania strony o przedłożenie dodatkowej dokumentacji na potwierdzenie okoliczności wskazanych we wniosku. Brak aktywności dowodowej przemawia na niekorzyść strony wnioskującej ponieważ uniemożliwia sprawdzenie wiarygodności twierdzeń zawartych w oświadczeniu.

Ponadto Sąd wskazał, iż ograniczenie się strony do wskazania, że obecnie nie uzyskuje zysku z tytułu prowadzenia działalności gospodarczej, przy jednoczesnym oświadczeniu, że reguluje swoje zobowiązania, w tym także te publicznoprawne, nie mogło stanowić podstawy do zwolnienia od kosztów. Nie ma przy tym podstaw do priorytetowego traktowania kosztów działalności przedsiębiorcy, w tym również zobowiązań publicznoprawnych, w stosunku do opłat sądowych.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożył pozwany wnosząc o jego zmianę i uwzględnienie wniosku o zwolnienie od kosztów sądowych.

W uzasadnieniu wskazano, iż Sąd błędnie ocenił sytuację majątkową pozwanego, co doprowadziło do nieuwzględnienia wniosku. Skarżący nie zgodził się także z konkluzją, iż inne zobowiązania strony nie mają charakteru priorytetowego przez opłatami sądowymi.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Zażalenie okazało się niezasadne.

Zgodnie z treścią art. 103 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. Nr 167, poz. 1398) sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie.

Brzmienie powołanego przepisu wskazuje, iż w celu uzyskania zwolnienia od kosztów sądowych osoba prawna musi udowodnić, iż nie ma dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych. Należy przez to rozumieć, iż nie wystarczy złożenie przez organ takiej osoby odpowiedniego oświadczenia o braku takich środków, ale konieczne jest udowodnienie tej okoliczności.

Osoba prawna może wykazywać, iż nie posiada dostatecznych środków na uiszczenie kosztów sądowych wszelkimi dostępnymi dowodami, w szczególności dowodami z dokumentów. Nie przedstawienie dowodów, wykazujących brak środków na pokrycie kosztów sądowych stanowi podstawę oddalenia wniosku jako nieudowodnionego (por. K. Gonera, Komentarz do ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wydanie 1, rok 2006, komentarz do art. 103, s. 372 - 375).

Aby móc skutecznie skorzystać z dobrodziejstwa zwolnienia od kosztów postępowania sądowego pozwana winna przedstawić Sądowi fakty, świadczące o zasadności złożonego przez nią wniosku oraz udowodnić te fakty w stopniu pozwalającym na przyznanie zwolnienia. Obowiązek udowodnienia faktu braku dostatecznych środków na pokrycie kosztów sądowych, spoczywa na stronie.

W ocenie Sądu pozwana, nie wykazała braku środków finansowych na pokrycie kosztów sądowych związanych. Nieprzedłożenie przez powódkę jakichkolwiek dokumentów księgowych czy podatkowych, spowodował, iż brak było jakichkolwiek danych, dotyczących tego, czy i jakie dochody pozwana spółka osiągnęła i w jaki sposób rozdysponowała uzyskanym przychodem. Pozwana nie podała też danych dotyczących sposobu obracania środkami finansowymi, zgromadzonymi w kasie i na rachunkach bankowych. Wniosek pozwanej, z wysoce ogólnikowym określeniem, że nie może ponieść kosztów sądowych, nie może być potraktowany jako „wykazanie”, o którym mowa w cytowanym wyżej przepisie. Słusznie więc Sąd I instancji uznał, iż pozwana nie spełniła przesłanek do zwolnienia od kosztów sądowych.

Należy ponadto wskazać, iż z treści przepisu art. 103 ustawy o kosztach wynika wprost, że to na stronie ubiegającej się o przyznanie zwolnienia od obowiązku ponoszenia kosztów postępowania sądowego, spoczywa ciężar wykazania

zasadności złożonego wniosku, zaś przewidziana w art. 109 tejże ustawy możliwość zarządzenia przez Sąd dochodzenia celem ustalenia rzeczywistego stanu majątkowego wnioskodawcy ma charakter fakultatywny, albowiem przepis ten jedynie przewiduje możliwość wszczęcia takiego dochodzenia w sytuacji, gdy na podstawie okoliczności sprawy lub oświadczeń strony przeciwnej Sąd powziął wątpliwości co do rzeczywistego stanu majątkowego strony wnioskującej o przyznanie zwolnienia. Natomiast w sytuacji, gdy brak jest jakichkolwiek informacji o aktualnej sytuacji finansowej pozwanej spółki nie można mówić o wątpliwościach co do niej. Dochodzenie sądowe nie może bowiem zastąpić dowodu, którego prawidłowego przeprowadzenia wymaga przepis art. 103 ustawy o kosztach (por. orzeczn. Sądu Najwyższego z dnia 16 grudnia 1935 r., C.II. (...), (...) 1936, Nr 2, str. 216, z dnia 25 stycznia 1937 r., C.II. (...), (...) 1937, nr 2, str. 170, z dnia 19 sierpnia 1937 r., C.II. 430/37, (...) 1937, nr 4, poz. 345). Należy także wyraźnie zaznaczyć, iż również w treści zażalenia pozwana nie wskazuje na jakiegokolwiek okoliczności dotyczące jej sytuacji majątkowej.

Uwzględniając powyższe rozważania, a przede wszystkim fakt, iż pozwana nie uzasadniła złożonego wniosku w sposób pozwalający na dokonanie oceny jej sytuacji majątkowej, a jedynie oświadczyła o braku środków na pokrycie kosztów sądowych, Sąd prawidłowo uznał, że oświadczenie, złożone przez pozwaną nie może stanowić dostatecznej podstawy do uwzględnienia wniosku o zwolnienie pozwanej od ponoszenia kosztów sądowych. Nie daje nadto podstaw do wszczęcia dochodzenia albowiem brak jest danych, które mogłyby podlegać w takim dochodzeniu weryfikacji. Argumentacja skarżącego odnosząca się do stwierdzenia przez Sąd Rejonowy, iż inne należności regulowane przez stronę nie mogą być traktowane priorytetowo jest również bezprzedmiotowa. Zarówno bowiem z treści wniosku, jak i treści zażalenia nie wynika bowiem, jakie należności, w jakich wysokościach są regulowane i jaka jest sytuacja finansowa i majątkowa strony. Wobec braku twierdzeń i dowodów w najmniejszym choćby zakresie, polemika skarżącego z orzeczeniem Sądu Rejonowego ma charakter jedynie teoretyczny i nie odnosi się do merytorycznego rozstrzygnięcia. Tym samym orzeczenie Sądu i instancji jest prawidłowe.

Konsekwencją poczynionych rozważań i oceny, że zażalenie jest bezzasadne, na podstawie art. 397 § 2 k.p.c. w zw. z art. 385 k.p.c. orzeczono o jego oddaleniu.

ZARZĄDZENIE

1. (...)
2. (...)
3. Z (...)(...)